

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **M. M.**, zastoupený advokátem Mgr. Romanem Seidlerem, se sídlem Na Jíkalce 13, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 6. 2005, sp. zn. 59 Az 185/2004,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 8. 10. 2004, č. j. OAM-2852/VL-10-05-2004, o zamítnutí jeho žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítá tak nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Stěžovatel připomíná, že jako důvod pro udělení azylu uvedl skutečnost, že na Ukrajině si nemůže najít práci, po roce 1989 pracoval jen příležitostně a měl velmi nízkou životní úroveň. Cítí se být ohrožen situací panující na trhu práce na Ukrajině, zvláště když se ji ukrajinským orgánům nedaří uspokojivě řešit. Stěžovateli se ze strany ukrajinských státních orgánů nedostává účinné ochrany, což lze hodnotit jako pronásledování ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu. Krajskému soudu stěžovatel vytýká, že se s ohledem na tuto stěžovatelovu situaci, v níž mu pro nedostatek pracovních příležitostí hrozí na Ukrajině újma na zdraví, popř. životě, nevypořádal s otázkou, zda nejsou v jeho případě splněny podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel si uvědomuje, že účelem institutu azylu je poskytnout ochranu osobám pronásledovaným v zemi původu a nelze jej využívat jako prostředku legalizace pobytu. Zároveň však připomíná, že kdyby postupoval v souladu se zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, musel by tak učinit na území Ukrajiny, kde by byl vystaven nebezpečí újmy na zdraví, přičemž toto nebezpečí se zvyšuje v závislosti na době vyřizování žádosti o povolení pobytu českými zastupitelskými úřady na Ukrajině. Konečně pak uvádí, že svým dosavadním životem nepředstavuje v případě, že by mu byl humanitární azyl udělen, pro ČR bezpečnostní riziko.

Ze všech těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a zároveň žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek, neboť v případě návratu do země původu mu hrozí újma na zdraví, jež by mu mohla vzniknout v důsledku nedostatku práce na Ukrajině.

Žalovaný ve svém vyjádření především odkazuje na obsah spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi učiněné stěžovatelem v průběhu řízení. V průběhu řízení bylo podle něj zjištěno, že stěžovatel opustil zemi původu a žádal o udělení azylu kvůli ekonomickým potížím a snaze o legalizaci pobytu, která nezakládá nárok na mezinárodní ochranu formou azylu. Stěžovatel měl proto využít raději institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Kromě toho odkazuje žalovaný na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2004, sp. zn. 4 Azs 195/2004, podle nějž se při zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné není možno dovolávat posouzení azylu podle § 12 a § 14 zákona o azylu.

Z těchto důvodů žalovaný navrhuje, aby byla kasační stížnost Nejvyšším správním soudem zamítnuta.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 22. 9. 2004 na základě žádosti, v níž je jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že stěžovatel na Ukrajině nemohl získat stálé zaměstnání a jeho rodina měla existenční problémy, proto se rozhodl i s manželkou odjet do ČR. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 4. 10. 2004. V tomto pohovoru také stěžovatel uvedl, že jeho životní úroveň na Ukrajině byla velmi nízká a peníze mu nestačily na živobytí. Poté, co v roce 1989 zrušili družstvo, kde byl zaměstnán, pracoval již jen příležitostně a vyráběl lampy ze dřeva. Proto se rozhodl odjet za prací do ČR na týdenní turistické vízum, po jehož vypršení vstoupil do azylového řízení. Ve své vlasti se ničeho neobával, neměl žádné problémy se státními orgány, nechtěl se tam nicméně v obavě z pokračujících ekonomických problémů vrátit.

Žalovaný předmětnou žádost o poskytnutí azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu svým výše označeným rozhodnutím ze dne 8. 10. 2004. Žalovaný toto zamítnutí zdůvodnil tím, že důvodem žádosti o azyl zjevně byly stěžovatelovy ekonomické problémy ve vlasti a snaha o legalizaci pobytu na území ČR. Jeho potíže ovšem

nebylo možno posoudit jako pronásledování ve smyslu zákona o azylu, neboť jeho nepříznivá finanční situace byla důsledkem všeobecného hospodářského stavu na Ukrajině. Žalovaný proto uvedl, že sice chápe stěžovatelovu nevyhovující finanční situaci a jeho snahu řešit potíže odchodem za výdělkem do zahraničí, tyto těžkosti ekonomického rázu však nejsou důvodem pro udělení azylu. Stěžovatel usiloval o legalizaci pobytu v ČR, k čemuž měl využít institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, jak vyplývá i z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, sp. zn. 5 Azs 37/2003. Byly proto naplněny podmínky ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu a stěžovatelova žádost o azyl byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná. Žalovaný přitom pro nadbytečnost již neposuzoval, zda stěžovatel splňoval podmínky pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu a nehodnotil ani přítomnost překážek vycestování, neboť tato posouzení se váží na ustanovení § 12 tohoto zákona, jež nebylo ve stěžovatelově případě použito.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě. V této žalobě stěžovatel uvedl, že s rozhodnutím nesouhlasí a napadá jeho výrok o posouzení jeho žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné. V napadeném rozhodnutí označil za porušená několik ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, a § 12 zákona o azylu. V důkazech odkázal na obsah správního spisu.

Krajský soud v Ostravě tuto žalobu zamítl svým výše označeným rozsudkem. V tomto zamítavém rozsudku krajský soud uvedl, že správní spis svědčí o tom, že stěžovatel neopustil Ukrajinu z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, když uváděl pouze ekonomické potíže ve vlasti, tedy důvody nerozhodné z hlediska řízení o udělení azylu. Žalovaný vycházel ve svém rozhodování z dostatečných podkladů, shromážděných a posouzených souladně se správním řádem, a krajský soud se shodl se žalovaným i ve výkladu ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Stěžovatel skutečně neuvedl žádné skutečnosti nasvědčující tomu, že by mohl být ve své vlasti pronásledován podle § 12 zákona o azylu. Žalovaný tak nepochybil, když stěžovatelovu žádost o azyl zamítl jako zjevně nedůvodnou. Ze všech těchto důvodů krajský soud posuzovanou žalobu zamítl rozsudkem napadeným touto kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti uvádí pouze jedinou námitku, a sice tu, že se žalovaný nezabýval možností udělit mu humanitární azyl, i přes těžkosti, které stěžovatel v kasační stížnosti uvádí.

V této otázce je třeba odkázat na dosavadní judikaturu k otázce posuzování splnění podmínek pro udělení humanitárního azylu. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2005, sp. zn. 7 Azs 138/2005, k této otázce zdejší soud uvedl: *„Výroky o neudělení azylu podle § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., jsou podmíněny negativním rozhodnutím podle § 12 téhož zákona. Nejedná se tedy o samostatné výroky, neboť se jimi deklaruje neexistence důvodů pro udělení azylu jen za předpokladu, že nejsou splněny podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb. Rovněž výrok o existenci či neexistenci překážky vycestování není samostatným výrokem, neboť se váže na výrok o neudělení azylu nejen podle § 12 zákona o azylu, ale i podle § 13 a § 14 téhož zákona.“*

Tento právní názor byl pak dále doplněn tímto soudem v rozsudku ze dne 2. 3. 2005, sp. zn. 3 Azs 77/2004: *„I žadatel se zjevně nedůvodnou žádostí o udělení azylu se může dovolat humanitárních důvodů, popř. správní orgán je může shledat sám již v rámci zkráceného řízení. V takovém případě však není místo pro zamítnutí žádosti pro zjevnou nedůvodnost podle § 16 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., se současným udělením humanitárního azylu, ale naopak pouze pro kladný výrok ve smyslu § 14 téhož zákona.“*

Tyto dva právní postoje vnímané společně vedou k závěru, že pokud žadatel o azyl se zjevně nedůvodnou žádostí neuvádí humanitární důvody, lze jeho žádost zamítnout jako zjevně nedůvodnou a k otázce udělení azylu podle § 14 se již není třeba vyjadřovat. Pokud ovšem žadatel s takovou žádostí humanitární důvody uvádí, je třeba je posoudit, a to z pohledu § 12 i § 14 zákona o azylu a tedy nikoliv klasifikovat jeho žádost jako zjevně nedůvodnou. Pokud toto pravidlo vztáhneme na stěžovatelovu žádost o azyl, lze shledat, že uváděl pouze ekonomické potíže v zemi původu, které, byť byly tíživé, dopadaly na obyvatelstvo jeho vlasti jako celek, a nebylo proto možno je označit jako pronásledování ve smyslu zákona o azylu ani jako důvody hodné zvláštního zřetele. Na tom nic nemění ani stěžovatelova argumentace obsažená v kasační stížnosti a zdůvodňující, proč nevyužil pro hledání práce v ČR nástrojů nabízejících se mu prostřednictvím českého zákona o pobytu cizinců ještě na ukrajinském území. Jeho žádost odůvodněná ekonomickými potížemi tak byla opravdu zjevně nedůvodná a stěžovatel se přitom ani nedovolával svou žádostí humanitárních důvodů, když neuváděl žádné skutečnosti, které by bylo možno takto klasifikovat. Skutečnost, že ekonomické potíže nelze chápat jako humanitární důvody, je správní judikaturou trvale zastávána. Jako ilustrativní příklad tohoto přístupu lze uvést např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, sp. zn. 5 Azs 3/2003: *„Obtíže žadatele o azyl stran obživy či možnosti seberealizace nelze bez přistoupení dalších okolností hodných zvláštního zřetele vnímat jinak, nežli jako důvody ekonomické, nepostačující k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.“*

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění namítaného důvodu kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného - v souzené věci se krajský soud nedopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení. Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. července 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu